

CAPÍTOL II

La carta de l'Atlàntic de Piri Reis

Pep Bermejo

2.1 LA CARTA

Quan el director del museu de Topkapi, Halil Eldem junt al professor Paul Kahle, trobaren la carta, varen quedar sèriament impressionats, al marge de la bellesa del document, dibuixat sobre una pell de gasela, el més sorprenent era el contingut, part d'Europa i Àfrica i una bona part d'Amèrica.

La determinació dels orígens no va presentar cap dificultat, es tractava d'un dels probables quatre o cinc fragments d'un mapa, que Piri Reis va regalar al Soldà Suleimà I, en aquest atles, apareixia tot el món conegut en aquella època.

Cal aclarir, que després d'investigar el detalls d'aquesta carta, com veurem més endavant, necessàriament havia una continuació cap a llevant, en la que devia aparèixer tota la mediterrània.

A l'any 1502, molt probablement, van iniciar-se els treballs de base del sistema de projecció, a la ciutat de Gelibolu(α), a on el cartògraf s'havia retirat després de la mort del seu oncle. El regal a Soleimà I, va ser digne del soldà.

No era la primera obra de Piri Reis, el Kitabia Bahriye, aplegava un total de 210 portolans i una descripció de les possibles derrotes de la Mediterrània, amb descripció de ports badies i anses, el nom s'ha traduït com a "Llibre dels mars" o també com a "Llibre de les matèries marines".

Escriu Piri Reis a les anotacions als costats de la carta com aclariment, el anomenat Bahriye: "L'ha dibuixat el pobre Piri Reis, fill de Hadj Mehmet, conegut com a nebot de Kemal Reis, a la ciutat de Gelibolu(α).Deu tingui misericòrdia de tots dos(β), en el mes del sant Muharrem, l'any 919(χ).

Un mapa d'aquesta classe no el posseeix ningú, avui en dia".

I en un altre lloc del mateix Bahriye, assegura que les seves fonts havien estat: “els antics reis del Mar”, que havia consultat 20 velles cartes de navegació i 8 mapamundis, atles de l'època d'Alexandre i d'altres documents del mateix Colom (δ), que poden ser clau pel traçat de la costa i illes del Mar de les Antilles.

(α) La ciutat de Gelibolu, l'antiga Galipolis.

(β) Deu tingui misericòrdia de tots dos, referint-se al seu pare i el seu oncle, morts tots dos.

(χ) En el mes del sant Muharrem, l'any 919, es refereix al calendari musulmà i correspon en el calendari gregorià a una data del 9 de març al 7 d'abril, de 1513.

(δ) I d'altres documents del mateix Colom Cal recordar que el seu oncle, va fer presoner a un pilot, que havia navegat amb Colom almenys en un dels viatges transatlàntics i que posseïa uns portolans o esquemes de les terres descobertes.

La carta de Piri Reis 1513

2.2 EL QUE DIU LA CARTA

Com que a partir d'ara en parlarem d'Amèrica, encara que no més sigui com a curiositat, cal dir que la primera vegada que apareix aquest nom, és a la carta de Waldseemuller del 1507, que es va fer a partir de les dades dels germans Vespucci.

Molt probablement a més d'altres documents que es relacionaran més endavant, Piri Reis, també tenia una copia o informacions fefaents o prou fefaents.

La carta de 1513, com es pot veure a la pàgina anterior, abasta des de les Antilles fins al sud d'Amèrica i des de la península Ibèrica fins al començament del golf de Guinea, com a elements límits, a banda illes conegudes, irrealment o incorrectament situades.

Uns escalímetres, per a mesurar distàncies i unes roses dels vents, amb funcions de traçat de rumb i la seva quantificació al marge d'altres utilitats com veurem més endavant.

Vaixells, animals, muntanyes, castells i persones, que podrien tenir algun significat.

La gran illa en situació N-S, identificable com Cuba, malgrat que ni mides ni forma, ni pràcticament la situació, coincideixin.

L'illa de vores vermelles, podria tractar-se de Cipango, el Japó, que és poc demostrable.

Al E de les Açores la falsa Illa de Sant Brandó.

Les costes americanes del sud van ser explorades entre 1499 i 1502, per Amérgo Vespucci.

Les costes americanes del sud van ser explorades entre 1503 i 1505, per Binot de Gonneville.

Les exploracions d'aquests navegants van arribar fins als 50° de latitud S.

Després es demostrarà que el yenim (α) és un fragment d'un atlas de més extensió

No és gens difícil, apreciar a l'observar la carta, que la representació d'Amèrica del sud, es força irreal, a canvi, la part antillana i del Brasil, és força correcta.

Per l'exactitud o aproximació de la zona del Brasil, es pot creure que Piri Reis va utilitzar també algunes cartes portugueses.

La determinació de la longitud es feia per càlculs d'estima i per tant pot tenir diferències evidents.

El càlcul de longitud per les diferències lunars no va ser aplicat fins a finals del segle XVII

El con sud americà, presenta un estrany recorbament cap a Àfrica, sembla que hi ha tres teories sobre el particular. Una defensa que es va fer de forma interessada per afavorir els interessos de Portugal, com es conegut, el meridià de Tordesillas (**β**) determinava les terres que serien de Portugal i les que havien de correspondre a Espanya. La segona hipòtesi considera que el recorbament correspon a la limitació que va imposar la mida de la pell que va servir de suport al dibuix de la carta, una tercera de Joan Sabater apunta a una forma especial, del sistema de projecció a la zona.

El professor L.D. Dolgutxin, de la Societat geogràfica de la antiga Unió Soviètica, després de series investigacions sobre l'Antàrtica i la Terra de la reina Maud, no sols no coincideixen, la realitat és que no tenen res a veure, malgrat el que van expressar Hapgood i Berlitz. Curiosament anys després Hapgood va atribuir l'error de les seves conclusions, als becaris que l'ajudaven en els seus treballs.

Es poc evident, que es representi la boca de l'estret de Magallanes, encara que no sigui impossible, amb voluntarisme, podria insinuar-se que queda reflectida.

No va ser fins a 1520 que Magallanes va descobrir l'estret del seu nom, però és evident que la recerca del pas del sud, havia començat molt abans i que d'altres exploradors ja havien arribat als 50° de latitud sud i que la boca de l'estret està als 54° de latitud sud.

No va ser fins a 1615 que es va trobar el pas del Cap de Hornos, l'estret de Drake, els primers en entrar-lo foren Cornelius Shouten y Jacob Lemaire, l'objectiu principal era evitar els permisos y despeses, que calia fer a la Companyia de les indies.

L'arxipèlag situat a l'est de la part sud de Sud-americà, encara que contingui notoris errors, te l'interès de que, les Malvines, varen estar descobertes oficialment el 1592, malgrat això, cal reconèixer que a la carta de Waldseemuller del 1507, ja apareix un arxipèlag similar, no és impossible que els navegants que arribaren i exploraren les costes de Sud-americà, fins als 50° de latitud sud, no tinguessin present la seva existència.

(α) yemim,- nom que també rep la carta de Piri Reis.

(β) Meridià de Tordesillas.- El tractat de Tordesillas de 1494, arbitrat pel Papa, determinava quines terres descobertes pertanyien a Portugal i quines a Espanya, el meridià citat dividia les terres de manera que a l'orient del meridià, corresponien a Portugal i a occident a Espanya.

1493 **Bula Inter Caetera** del Papa Alexandre VI atorgant a Castella la possessió de les terres situades a “100 llegües al W dadores”, 270’, milles de Cap Verd. Portugal pressiona i finalment es situarà la línia, a unes 540’, per abastar la costa de Brasil.

NOTES DEL BAHRYE

Si observem la zona que tindria que ubicar l’Antàrtica el bahrye comenta que “es tracta d’una terra deshabitada, molt càlida i tota desolada, amb gran quantitat de serps de mida extraordinària, per aquesta raó els infidels portuguesos, mai desembarquen”. Es ben evident que aquesta descripció no té res a veure amb l’Antàrtica.

2.3 LES DIFERÈNCIES DE LA CARTA DE PIRI REIS

Probablement el riu Amazones, està dibuixat dues vegades, això pot provenir de que el va situar segons dues cartes diferents que a la vegada el situaven en llocs diferents o que es referís a l’Orinoco.

Aquest criteri cal tenir-lo en compta, dons molts altres llocs semblen també duplicats i no hi cap dubte que es tracta d’informacions diferents a les que Piri Reis va donar crèdit, com a llocs diferents.

Tenint en compta el sistema de recopilació de dades, les informacions rebudes podrien ser la causa de la diferència de a prop de 809’ (milles) en la costa d’Amèrica del sud entre Badia Blanca i Cap Frio, els investigadors Lee Spencer i Ruth Baraw, han determinat que aquesta distància podria arribar a superar les 900’ segons la relació entre el pla i la esfera terrestre.

Tenint en compta que l’Estret de Drake, descobert el 1615, separa Hornos de l’Antàrtica i està representat com a terra, no cal treure agosarades conclusions, el que és més que probable es que no tingués informació del referit Estret.

Coneguda la afició de Colom a considerar Cuba com a part del continent en el seu primer viatge i les posteriors rectificacions, no és d’estranyar que la dibuixes de forma errada

Grenlàndia apareix com a dues illes en lloc d’una sola, aquest error és atribuïble a les diferents interpretacions que es donaven a l’època.

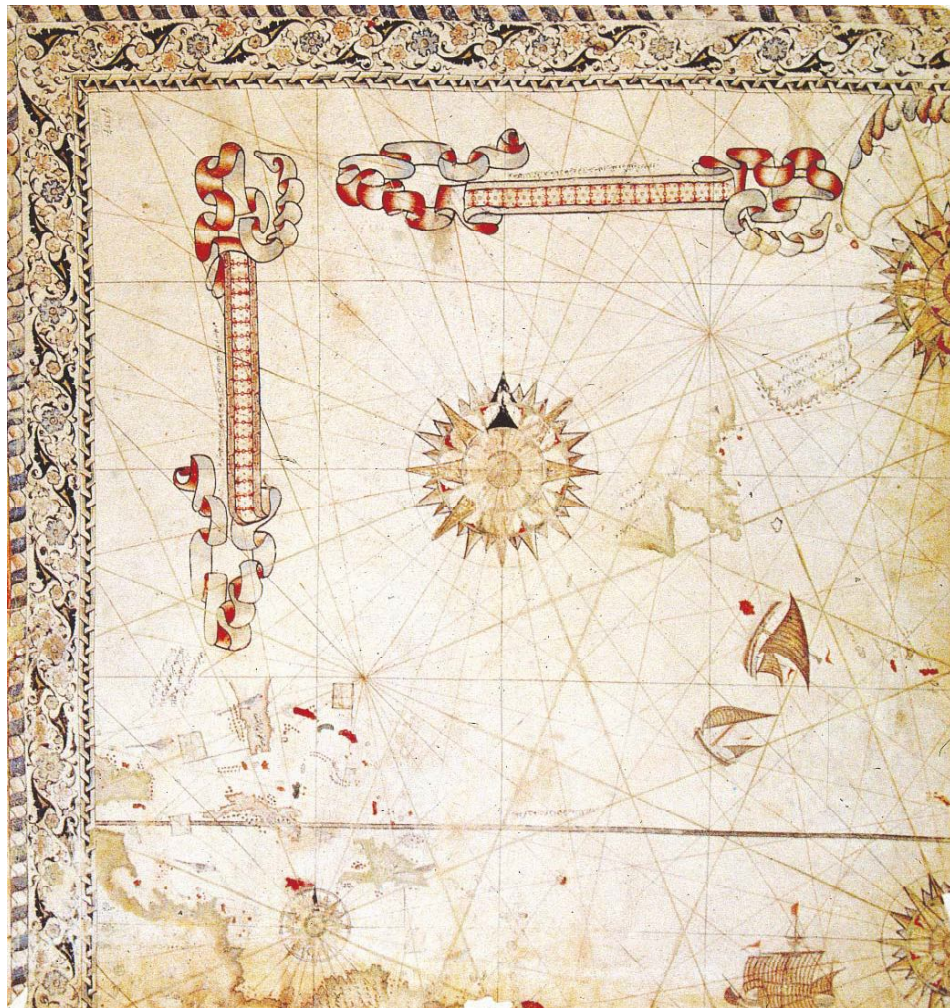
El fet de que la Mediterrània no apareix-hi, sols és imputable al fet de la pèrdua de la par de l’Atlas, com veurem més endavant, necessàriament aquesta part existia i era bàsica per a poder dibuixar la carta en funció de les projeccions emprades.

El professor L.D. Dolgutxin, de la Societat geogràfica de la antiga Unió Soviètica, després de series investigacions sobre l'Antàrtica i la Terra de la reina Maud, opina que no sols no coincideixen, la realitat és que no tenen res a veure, malgrat el que van expressar Hapgood i Berlitz. Curiosament anys després Hapgood atribueix l'error de les seves conclusions als becaris que l'ajudaren en els seus treballs.

Existeix un error d'apreciació en el que fa referència a Cuba, situada aproximadament com la Hispaniola, a aquesta illa avui, hi ha dos estats sobirans, Haití i República Dominicana.

S'evidencia per tot el que hem dit, que la informació que el propi Piri Reis va donar sobre el captiu del seu oncle, deu ser certa, dons concorda el que Colom va dir i amb el que el nostre cartògraf va expressar.

Una edició posterior (fragment)

2.4 ERRORS I FALSEDATS

Segons Erich von Däniken la cartografia de Piri Reis va ser treta d'uns mapes fets per extraterrestres, varen regalar còpies a uns indefinits avantpassats, que els consideraren com a peces sagrades, no se sap com varen caure en mans de Piri Reis, que va copiar els mapes, sense saber a ciència certa que es el que realment representaven.

Aquesta hipòtesi

no és ni tan sols comentable, per desgavellada i absurda i mancada de qualsevol forma de ciència ni raó.

Segons Erich von Däniken la cartografia de Piri Reis ha estat contrastada amb mapes moderns i les diferències son mínimes.

Es cert que hi ha una zona, que amb diferències no massa significatives, com veurem al (CAPÍTOL III, Les aproximacions de la carta de l'Atlàntic d'en Lluís Sàrrias), s'han analitzat rumbos i distàncies i sols a una part de la carta, es poden obtenir valors aproximats, tenint en compta, que avui podem demostrar quin va ser el sistema de projecció emprat.

El mateix autor assegura que els alienígenes van fer fotografies a gran distància de la Terra i precisament a la vertical d'Alexandria

Serà necessari estendre's sobre aquest particular per tal de demostrar la incongruència d'aquesta asseveració.

En primer lloc cal establir la posició d'Alexandria:

Coordenades d'Alexandria

I 31° 53.0' N

L 029° 55.1' E

Quan més ens allunem de la Terra més gran serà l'angle observat, si portem el tema a l'infinit de distància, a les hores parlarem de valors de mitja circumferència, referint-nos a la longitud, o sigui 180°, dels quals 90° seran a llevant i 90° a ponent.

Coordenades de projecció sobre el supòsit d'un punt de vista a l'infinit, precisament sobre Alexandria.

Longituds orientals i occidentals

119° 55.6' E

060° 04.9' W

Valors que no coincideixen amb el que veurem a continuació, una sèrie de fotografies des del satèl·lit, permetran millor entendre la falsedat de les declaracions d'Erich von Däniken.

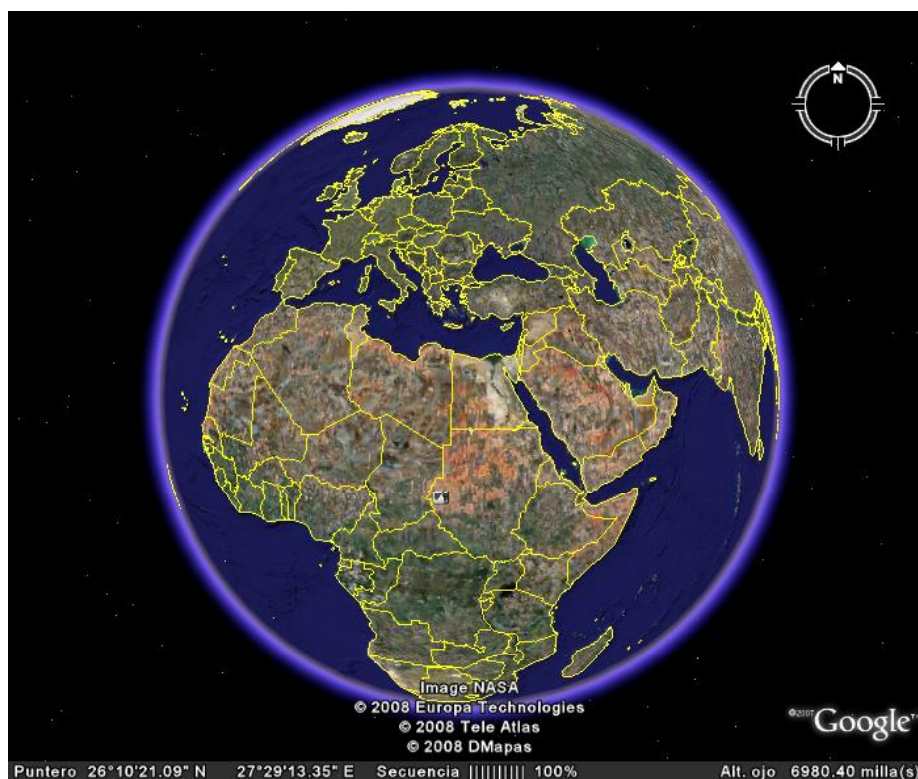
La primera, considerant el punt de vista sobre Alexandria, que serà el centre de la Terra fotografiada, pot comprovar-se que res tenen a veure, amb el mapa de Piri Reis.

La segona, considerant un punt de vista hipotètic, al mig de l'Atlàntic, girant la terra per veure a la vegada Europa i Àfrica a llevant i Amèrica a ponent

La tercera, amb un gran voluntarisme, sembla acostar-se més a la carta objecte d'aquest estudi i que té com a centre Natal a la costa de Brasil.

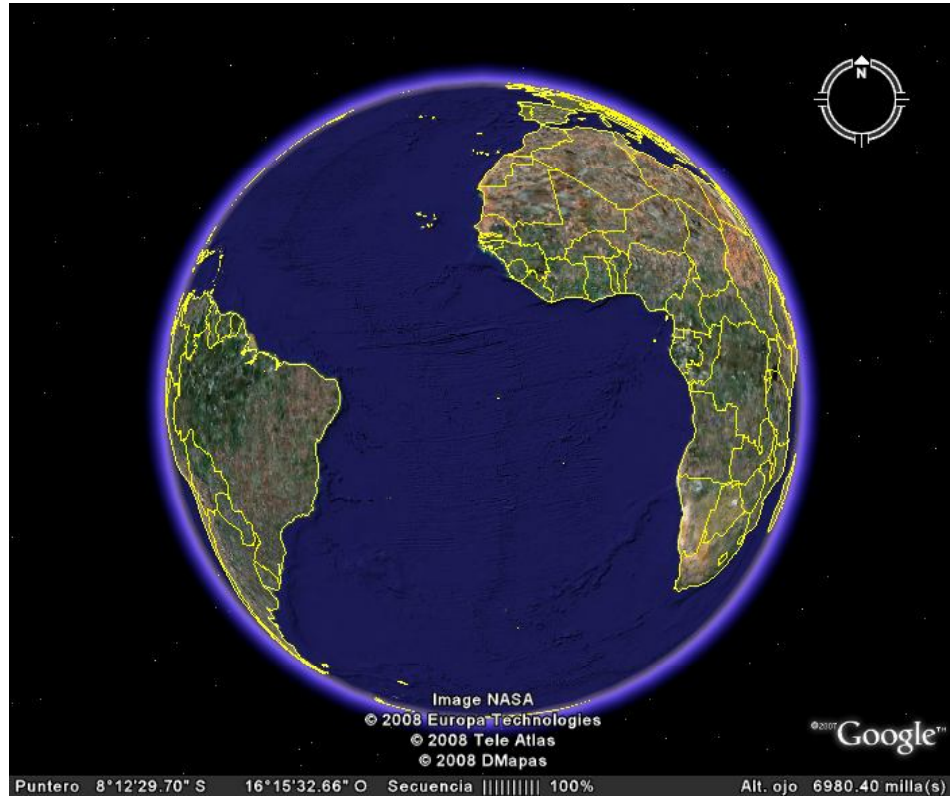
Però, evidentment res d'això té a veure amb el sistema de projecció emprat pel cartògraf, el seu estudi està basat, com veurem més endavant, en els càlculs científics necessaris, per tal de projectar sobre el pla, un casquet esfèric i utilitzant evidentment, criteris matemàtics complexos.

Visió de la Terra amb centre a Alexandria

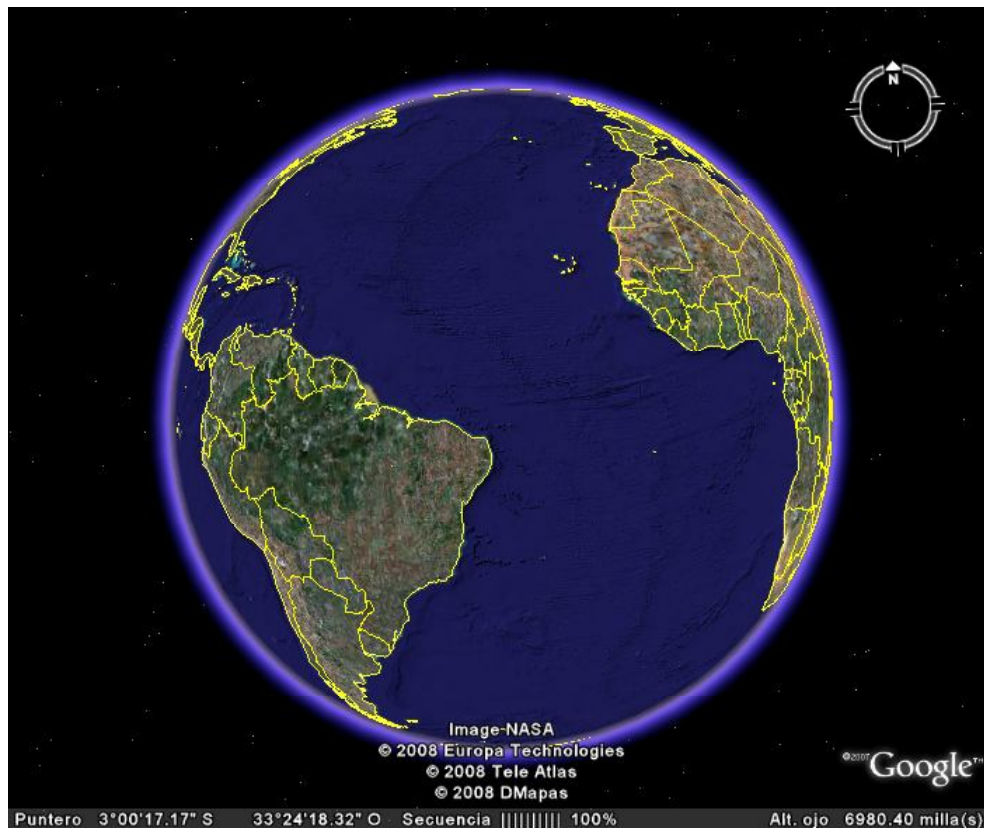
Es evident que no hi ha cap relació amb la carta de Piri Reis

Visió de la Terra més aproximada a la carta de Piri Reis amb centre a l'Atlàntic

Es evident que tampoc coincideix amb la carta de Piri Reis

Visió de la Terra aproximada a la carta de Piri Reis, però, amb centre a Natal, Brasil.

Salvant les evidents diferències aquesta projecció sembla recordar una mica l'espai de la Terra, relacionat amb la carta de Piri Reis

Happgood, també assegura que una fotografia, ara feta sobre El Cairo, dona com a resultat l'Atlàntic dibuixat per Piri Reis.

Al denunciar l'error d'Erich von Däniken, ja hem provat que és falsa aquesta apreciació, per llunyà que sigui un punt, acceptant que es fes des de l'infinit teòric, sols podríem veure 180° d'esfera i queda clar que l'arc de 90° a orient i a occident de la longitud L 029° 55.1' E, correspon a les longituds, 119° 55.6' E i 060° 04.9' W.

La fotografia del satèl·lit, evidencia el que hem dit.

Cóm va poder realitzar Piri Reis en el segle XVI mapes detallats de terres i continents que no havien estat descobertes?

Totes les terres dibuixades en el mapa de Piri Reis, havien estat descobertes, Colom, De la Cosa i els germans Vespucci, i d'altres, havien recorregut tota la costa del continent sud-americà.

Com és possible que uns mapes del segle XVI, detallin amb precisió mil·limètrica, el continent antàrtic, que va ser descobert l'any 1818?

Es totalment fals que existeixi, ni precisió ni exactitud en les terres Antàrtiques, ni tan sols semblança.

Com s'explica que es dibuixessin aquestes terres antàrtiques sense gels, si feia 6000 anys que estaven cobertes de gels.

Cal insistir que el recorbament de sud-americà, que apareix a la carta, pretesament l'Antàrtica, no té cap relació ni comparació amb la realitat.

És possible que les cartes utilitzades com a referència fossin dibuixades en la nit dels temps i per qui?

Evidentment que no, més endavant quedarà demostrat quin sistema va emprar i quines eren les fonts i els sistemes de projecció, cal recordar que tota la seva obra, parteix de la teoria geocèntrica. Veure més endavant (CAPÍTOL XI - Cresques – Piri reis)

Fins ara no s'ha trobat cap mapa fet d'en Colom.

És totalment fals, Colom va fer els primers portolans de les terres descobertes i derroters en els que es donen dades de latitud i característiques de anes i badies i de bons fondejadors i a més, signades pel seu germà, també hi ha diverses interpretacions de les terres explorades.

Es parla en escrits sobre el tema dels treballs cartogràfics d'Arlington i de Mallery, com a investigadors sobre la carta de Piri Reis i sobre el continent americà en general i especialment de l'Antàrtica

No es tracta de dues persones, es una de sola, Arlington H. Mallery, sembla que els seus estudis, dedicats a l'Antàrtica, tenen una visió, diguem especial, en tot cas es un sol investigador.

A començament del segle XVI no existia cap mapa d'Amèrica.

A part de l'esmentat de Colom i el seu germà, havia el famós mapa de Juan de la Cosa i els portolans dels germans Vespucci i d'altres.

S'assegura que Arlington H. Mallery, es va posar en contacte amb el seu col·lega Walters, de l'Institut hidrogràfic de la marina dels Estats Units i que aquest va quedar meravellat de l'exactitud de rumbos i distàncies entre el vell i el nou món, a la carta de Piri Reis i encara més de la correcta localització de les Illes Canàries i les Açores.

En el supòsit de que Walters quedes meravellat, cosa poc probable, cal recordar que tan les Açores com les Canàries havien estat cartografiades, almenys dos segles enrere, sols cal veure l'Atlas català de Cresques.

El meridià de l'Illa del Hierro, ja es considerava meridià zero, des de quasi tres segles abans de la carta de Piri Reis.

Asseguren que Piri Reis va utilitzar un sistema de coordenades diferent del que s'emprava en el seu temps.

Quedarà demostrat que Piri Reis va utilitzar com a sistema de projecció, el mateix que van fer servir les escoles cartogràfiques mallorquina i mediterrània en general i en especial el sistema de Cresques Abraham segle XIV.

Els sistema de coordenades ja va ser descrit per Hiparc de Nicea a Iznik (Turquia), l'any 190 ane.

El jesuïta Lineham, director de l'observatori astronòmic de Weston assegura que la carta de Piri Reis és extraordinàriament precisa, especialment al que fa respecte de la zona Antàrtica.

Després de l'expedició de 1949 i 1952, de britànics, suecs i noruecs a l'Antàrtica, encara es confirma com a més exacta, la conformació de la terra sota la capa de gel.

El corbament d'Amèrica del sud, no aporta cap informació de com era fa milers d'anys les terres abans de la glaciació, que va cobrir les terres de la Imaginaria reina Maud, és evident que no hi ha cap relació entre una cosa, el dibuix i una altra, la realitat.

Els estudis que s'han fet per a conèixer que hi ha sota el gel, demostren que no passen de ser un engany, les afirmacions del jesuïta.

El 28 d'agost de 1958 Mallery i Lineham, a la universitat de Georgetown, varen participar en un debat dirigit per Warren.

De les actes WARREN, traiem algunes de les seves conclusions:

“resulta inexplicable com cartògrafs més de quatre segles abans que nosaltres, pogueren arribar a un nivell de precisió tan extraordinari, tenint en compte que ara, comença a utilitzar-se mètodes científics en la moderna cartografia.”

Els mètodes científics, ja s'empraven al segle XIV, tota la cartografia Mediterrània està basada en projeccions de casquets esfèrics i corones esfèriques sobre un pla, per a la qual cosa calia tenir importants coneixements sobre geometria i trigonometria esfèrica.

“en tot cas és incompreensible com, sense l'ajut de la cartografia aèria, s'han pogut dibuixat aquestes cartes”

És evident que el mètode utilitzat per Piri Reis, no te res a veure amb la topografia aèria.

“és sorprenent que els graus de longitud foren absolutament exactes, tenint en compta que els mètodes de determinació de la longitud tenen escassament dos segles”

No és cert que els valors de longitud tinguessin la exactitud, que l’hi atribueixen les actes WARREN.

Hi ha prou amb analitzar les illes inexistents o incorrectament situades o les falses distàncies, segons interessos de les corones ibèriques per tal de beneficiar-se del tractat de Tordesillas.

El professor Sarton de la universitat de Harvard, assegura que la diferència entre les distàncies reals i les expressades per Piri Reis son degudes a que els valors emprats corresponen a la inexactitud en que Eratostens va mesurar la circumferència de la Terra.

Segons Sarton, els càlculs de la circumferència de la Terra d’Eratostens tenen un error de mesura de un 4.5% més del que és en realitat i que l’error està basat en la unitat de mesura, atribuint a l’estadi un valor de 186 metres.

Eratostens va calcular la circumferència de la terra en aproximadament, 250000 estadis (40.000 quilòmetres, 21593.6082’, milles), mesura molt exacte, i més tenint en compta l’època i els seus recursos, el valor real és de 21600’, milles.

La milla d’Eratostens tenia per tant 1851.9 metres, la milla actual és 1852.4 metres, això demostra la qualitat dels seus càlculs

Assegura també Hapgood que les cartes que va dibuixar Piri Reis corresponen a l’època alexandrina tres segles abans de la nostra era o potser anteriors.

Opina que l’illa de grans dimensions situada entre Amèrica i Àfrica correspon al mític continent de l’Atlàntica i que si be existia, avui està desapareguda,

Es evident que el que va fer Piri Reis va ser simplement, com ell assegura, copiar de la cartografia existent i per suposat l’Atlàntica i els seus habitants els atlants, son presumiblement tan inexactes com l’illa de sant Brandó.

Molt probablement, quan parla de l’època alexandrina, comet l’error de confondre als dos Ptolomeus.